

ارائه راهکارهای مشارکت مردمی، نوسازی و بهسازی بافت فرسوده (نمونه موردی: محله نوغان مشهد)

محمد رضامیهوت^{۱*}، مسعود داوری نژاد^۲، ریحانه محمدی^۳

^۱ عضو هیات علمی دانشگاه خاوران، دانشجو دکتری برنامه ریزی شهری دانشگاه فردوسی مشهد

rmabhoot@yahoo.com

^۲ عضو هیات علمی دانشگاه بینالود، دانشجو دکتری برنامه ریزی شهری دانشگاه فردوسی مشهد

m.davarinezhad@yahoo.com

^۳ دانشجوی کارشناسی شهرسازی، دانشگاه خاوران

mohamadi_29the@yahoo.com

چکیده

در کشور ما بحث های فراوانی پیرامون مشارکت مردم و شهروندان جاری است، اما متأسفانه در عمل به جایگاه شهروند و مشارکت وی در امور شهری به طور مستقیم یا غیر مستقیم که بر زندگی و سرنوشت او موثر است، اهمیت چندانی داده نمی شود. هدف از انجام این پژوهش ارزیابی میزان تحقق پذیری مشارکت مردمی در نوسازی بافت فرسوده محله نوغان مشهد و فراهم بودن زمینه های لازم جهت عملی شدن مشارکت در شرایط این محله بوده است. روش تحقیق در این پژوهش به لحاظ موضوعی کاربردی بوده و از لحاظ تحلیل در چارچوب روش های تحقیق توصیفی استنباطی قرار می گیرد. بنابراین برای جمع آوری داده ها از طریق پرسش نامه به روش میدانی می پردازیم و از طریق SPSS به ارزیابی آن ها می پردازیم. به نظر می رسد در بافت های فرسوده با توجه به وسعت دامنه و شدت مسائل گریبانگیر این بافت ها کارآمد ترین رویکردی که بتوان برای مواجهه با کاستی ها و نارسانی ها اتخاذ نمود رویکرد مشارکتی باشد. به این ترتیب می توان با استفاده از الگوهای توانمندسازی و مشارکت جمعی از نیروهای همه بهره وران در جهت بهسازی و نوسازی و تجدید ساختار بافت های مذکور در راستای میل به اهداف توسعه پایدار بهره جست. محله نوغان در بافت مرکزی تاریخی مشهد و همجوار با حرم مطهر امام رضا از جمله بافت های فرسوده ای است که وسعت و شدت مشکلات در آن توجه مسئولان و متخصصین را نسبت به تهیه طرحی ساختاری جهت بهسازی و نوسازی جلب نموده است. حال با بررسی ویژگی های بافت مورد نظر بر اساس نتایج حاصل از مطالعات و نظرسنجی و گفتگوها، ارزیابی نگارنده از تحقق مشارکت در نمونه مورد مطالعه به صورت موردی در نتیجه گیری تحقیق آمده است.

واژه‌های کلیدی: مشارکت مردمی، نوسازی، بافت فرسوده، محله نوغان مشهد

مقدمه

در این تحقیق تلاش می‌گردد الگویی کاربردی برای به کارگیری رویکرد مشارکتی در نوسازی بافت فرسوده ارائه گردد و به طور عملی گام‌های نخست شهرسازی مشارکتی در بافت محله نوغان که در زمره بافتهای فرسوده مشهد قرار می‌گیرد و به دلیل مجاورت با حرم مطهر نیز حائز اهمیت می‌باشد، برداشته شود.

۱- مبانی نظری

۱-۱- مفهوم مشارکت

واژه مشارکت (Participation) از حیث لغوی به معنای درگیری و تجمع برای منظوری خاص می‌باشد، ولی در مجموع می‌توان جوهره اصلی آنرا درگیری، فعالیت و تاثیر پذیری دانست (علوی تبار، ۱۳۷۹). مشارکت شهروندان در امور مربوط به شهر و شهروندان ابتدا در اواخر دهه ۱۹۵۰ و اوایل دهه ۱۹۶۰ در امریکا شکل گرفت. در این دوره، قوانین متعددی مبتنی بر مشارکت شهروندان تصویب شد که ماهیت فرایندهای تصمیم‌گیری شهری را تغییر داد. مفهوم مشارکت در نیمه دهه ۱۹۶۰ در انگلستان مطرح شد و پس از آن، کشورهای دموکراتیک دیگر از آن استقبال کردند (اوست هویی زن، ۱۳۷۷، ۹۷). مشارکت به معنی درگیر شدن بسیار نزدیک مردم در فراگردهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی مؤثر بر زندگی آنان است. میزان مشارکت افراد در جامعه مردم سالار محور بر اساس خواست خود آنان و با معیار شایسته سالاری تعیین می‌شود (ذکایی، ۱۳۸۳).

نمودار شماره ۱: مشارکت

